Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury
Zadanie 3.1 Kompleksowy program szkoleń w zakresie projektowania, budowania i realizacji dostępnej oferty kulturalnej

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin Zadania 3.1definiuje Strategię wdrożenia dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które należy wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary powinny zostać uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Należy udzielić odpowiedzi we wszystkich, wyszczególnionych poniżej obszarach w rygorze: minimalna liczba słów: 200; maksymalna liczba słów: 750.

Pełna nazwa instytucji:

I. Stan obecny

1. **Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania**
   Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK.

   W tej części proszę uwzględnić:
   a) rodzaj instytucji kultury i założenia programowe,
   b) zespół, kompetencje pracowników i pracownic,
   c) działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności,
   d) współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym jest samorządową instytucją kultury podległą Marszałkowi Województwa Lubelskiego. Do głównych zadań Muzeum należy:

sprawowanie opieki nad obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, będącymi w dyspozycji Muzeum Domem Kuncewiczów, Kamienicą Celejowską, Dworem z Gościeradowa, Domem z Modliborzyc, Spichlerzem Ulanowskich, Spichlerzem Feuersteina oraz stanowiskami archeologicznymi – Grodzisko Żmijowiska, Kłodnica;

gromadzenie, przechowywanie, konserwacja i udostępnianie zbiorów, w tym zabytków;

upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym Kazimierza Dolnego i okolic;

promocja lokalnego dziedzictwa historycznego;

gromadzenie i przechowywanie zbiorów, w tym zabytków;

inwentaryzowanie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów;

zabezpieczenie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody;

urządzanie wystaw stałych i czasowych;

organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych;

prowadzenie działalności edukacyjnej;

popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę przez organizowanie koncertów, konkursów, szkoleń, konferencji, spotkań autorskich, pokazów filmowych i multimedialnych;

udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych;

zapewnienie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji;

prowadzenie działalności wydawniczej;

współpracę z polskimi i zagranicznymi muzeami, , polskimi i zagranicznymi instytutami naukowo-badawczymi, organizacjami pozarządowymi, a także innymi osobami prawnymi, jednostkami nieposiadającymi osobowości prawnej oraz osobami fizycznymi.

W 6 oddziałach Muzeum oraz w administracji i obsłudze zatrudnionych jest łącznie 60 osób na stanowiskach merytorycznych, administracyjnych, gospodarczych oraz samodzielnych stanowiskach do spraw finansowych, kadrowych, promocji, edukacji, inwentaryzacji zbiorów, ochrony danych osobowych czy kontroli zarządczej. Pracownicy różnych pionów i oddziałów biorą udział w projektach podnoszących kwalifikacje związane z obsługą osób ze szczególnymi potrzebami tj. ukończone studium terapii zajęciowej- dwie osoby zatrudnione na stanowiskach merytorycznych w oddziale Muzeum Przyrodnicze oraz jedna osoba z działu promocji obecnie kontynuuje studium, udział w projekcie „Kultura dostępna”- wzięło udział 80 % zatrudnionych pracowników na różnych stanowiskach. Pracownicy zaangażowani są proces podnoszenia własnych kompetencji w zakresie dostępności i podchodzą, że szczególną staranności o zapewnienie dostępności w różnych obszarach w momencie tworzenia wystaw i działań muzealnych. Wybrani pracownicy wzięli w 2025 r. udział w konferencji naukowej „Muzeoterapia” w Muzeum Narodowym w Kielcach oraz w konferencji „Edukacja włączająca w praktyce” w Centrum Terapii i Diagnozy „Inicjatywa”. W każdym oddziale jest co najmniej jedna osoba, która posiada kompetencje w obszarze słyszenia, widzenia, czy poruszania się, zdobyte podczas szkoleń z projektu „ Kultura dostępna”, niemniej jednak osoby te, wyrażają chęć pogłębiania swojej wiedzy, gdyż czują braki posiadanej wiedzy oraz brak doświadczenia. W oddziale Muzeum Dawnych Słowian, Przyrodniczym, Dom Kuncewiczów, Dział Historii i Kultury Regionu są pracownicy, którzy posiadają kompetencje w obszarze czucia i rozumienia, niemniej jednak zdobywają je głównie poprzez bezpośrednią współpracę z osobami o szczególnych potrzebach w tych obszarach i chcieliby, móc ją pogłębiać również poprzez uzupełnianie wiedzy i poznawanie nowych technik współpracy.

W stałej ofercie Muzeum znajdują się: Multimedialny spacer po obiektach oddziału Muzeum Dawnych Słowian, Grodzisku Żmijowiska, Grodzisko posiada również naturalną ścieżkę sensoryczną, Weekend dla seniora we wszystkich oddziałach Muzeum, Dzień Dziecka we wszystkich oddziałach Muzeum, w oddziale Dom Kuncewiczów dostępne są audioprzewodniki dla osób niewidomych i słabo widzących oraz przewodnik w PJM, oddział Muzeum Przyrodnicze najciekawsze okazy kolekcji udostępnia w formie audiodeskrypcji oraz posiada film z realizacji jednego z projektów „Kazimerska Wisła Płynie” zaopatrzony w napisy w celu udostępnienia go dla osób potrzebujących wsparcia w obszarze słyszenia, na stronie internetowej znajdują się filmy w PJM opowiadające o pszczelej rodzinie oraz amonitach znajdujących się w oddziale Muzeum Przyrodnicze, dostępne są przewodniki w piśmie Braille’a, każdy z oddziałów posiada na ekspozycji stałej elementy, które można dotykać, każdy z oddziałów posiada kącik wyciszenia jak również zarządzeniem dyrektora wprowadzone zostały godziny ciszy. Wymienione rozwiązania są stałe częściowo opisane,

oznakowane, i sformalizowane zarządzeniami, niemniej jednak wymagają ponownej diagnozy w kontekście użyteczności oraz konsultacji z przetestowania z użytkownikami.

Muzeum dotychczas współpracowało min. z: Fundacją Świętej Anna w Kazimierzu Dolnym, Dziennym Domem Pobytu dla Seniorów w Okalu, Domem Seniora w Lublinie i Mętowie, Fundacją Na Rzecz Standardów Opieki w Chorobach Otępiennych Wyspy Pamięci, Dziennym Domem Samopomocy w Puławach, Biblioteką Powiatową w Puławach, Uniwersytetami Trzeciego Wieku, Liceum Plastycznym w Nałęczowie oraz Ośrodkiem „Powrót" w Albrechtówce, Spectrum Przedszkolem i Szkołą Podstawową w Puławach, Stowarzyszeniem Kazimierski Uniwersytet Trzeciego Wieku, Puławskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszeniem „To My" z Kraśnika , Stowarzyszeniem Klubu Seniorów „Przyjaźń" z Radzynia Podlaskiego , Krakowską Fundacją „Hamlet", Terenową Organizacją Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność" w Piotrkowie Trybunalskim, Polskim Związkiem Niewidomych w Opolu, Środowiskowym Domem Samopomocy w Krakowie, Stowarzyszeniem „Razem Raźniej" w Brzostku czy Polskim Związkiem Głuchych Oddział Lubelski.

Dotychczas osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze występowały przede wszystkim w roli odbiorców, a ich potrzeby były rozpoznawane poprzez bezpośrednie rozmowy, opiekunów grup i współpracujące podmioty. W Strategii Muzeum przyjmuje zmianę tego modelu: w kolejnych latach osoby ze szczególnymi potrzebami będą angażowane również jako konsultanci, testerzy i współtwórcy. Ich udział będzie przewidywany już na etapie definiowania problemu i koncepcji, następnie podczas prototypowania oraz po wdrożeniu rozwiązania.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach
Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracownic instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym na bieżąco poprzez obserwację odwiedzających nas turystów monitoruje potrzeby publiczności oraz frekwencję odwiedzających nas osób także ze szczególnymi potrzebami. W proces ten zaangażowani są pracownicy merytoryczni poszczególnych oddziałów, prowadzący zajęcia edukacyjne jaki i opiekunowie ekspozycji, mający codzienny bezpośredni kontakt z publicznością. Sama obserwacja frekwencji nie pozwala rozpoznać potrzeb osób, które nie odwiedzają Muzeum właśnie z powodu istniejących barier. Dlatego obserwacja i dane o frekwencji będą traktowane jako jedno ze źródeł informacji, uzupełniane o ankiety, rozmowy indywidualne, spacery badawcze, konsultacje z organizacjami oraz bezpośredni udział samorzeczników.

Podczas prowadzonych zajęć pracownicy merytoryczni ze strony Muzeum mają możliwość przeprowadzania rozmów opiekunami poszczególnych grup jak również z samymi uczestnikami zajęć w celu jak najskuteczniejszego dostosowania oferty do potrzeb każdego z obszarów dostępności. Prowadząc dialog z osobami z niepełnosprawnością, samorzecznikami czy osobami starszymi mamy możliwość uzyskać najbardziej miarodajny

głos naszych odbiorców. Podczas codziennego zwiedzania oddziałów Muzeum, opiekunowie ekspozycji mają możliwość uzyskania bezpośredniej informacji zwrotnej od indywidualnego zwiedzającego, co do sposobu udostępniania ekspozycji czy danego wydarzenia i bezpośrednich odczuć osób nas odwiedzających. Bezpośredni dialog z poziomu lady recepcyjnej muzeum z indywidualnym turystą daje szerokie spektrum informacji na temat potrzeb naszych gości.

Opiekunowie ekspozycji, kasjerzy czy też pracownicy merytoryczni uwrażliwieni są na to, aby podczas zwiedzania jednego z naszych oddziałów udzielać szeregu informacji i wskazówek na temat pozostałych oddziałów Muzeum Nadwiślańskiego i zbierać opinię na ich temat.

W związku z nawiązywaną współpracą z innymi podmiotami prowadzone są konsultacje i rozmowy w celu dostosowania i przygotowywania kolejnych działań na potrzeby osób starszych, dzieci lub osób zgłaszających inne problemy w dotarciu, poruszaniu się czy zrozumieniu naszego Muzeum.

W ramach projektu „Bardzo młoda kultura” dwukrotnie przeprowadzane były ankiety badania publiczności pod kątem potrzeb grupy odbiorów.

Zespół Muzeum Nadwiślańskiego bierze udział w projektach szkoleniowych i wyjazdach studyjnych min. Erasmus +, co daje nam możliwości budowania sieci kontaktów i poszerzania wierzy o dobre praktyki, które w przyszłości chcielibyśmy zaadoptować w naszej instytucji.

Na chwilę obecną zdajemy sobie sprawę, iż wymagane jest wdrożenie i systematyczne monitorowanie sposobu badania publiczności i jesteśmy na etapie przygotowania i udostępnienia w przestrzeni publicznej, ankiety, pozwalającej zidentyfikować problemy i potrzeby naszych odbiorców, co pozwoli nam bardziej sformalizować sposób zbierania informacji zwrotnej. Planujemy, aby ankieta przygotowana była w różnych formach tj: prosty język/ETR, wersja cyfrowa dostępna, możliwość odpowiedzi ustnej. Wyniki analizowane będą podczas zaplanowanych spotkań zespołu ds. Dostępności a na ich podstawie przygotowywane będzie konkretne rozwiązanie. Rozwiązania te, raz w roku przedkładane będą Dyrekcji jako propozycja do Planu Merytorycznego na rok kolejny celem zabezpieczenia budżetu. W przypadkach, w których rozwiązanie dotyczące zgłoszonego problemu możliwe będzie do wprowadzenia w trybie bieżącym, zespół ds. Dostępności, będzie wprowadzał stosowne rozwiązania od razu.

2. **Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.**
   Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Analizując główne bariery w oparciu o Model dostępnej kultury pod kątem obszarów dostępności, zauważyć można braki na każdym z obszarów to jest: widzenie, słyszenie, poruszanie się, rozumienie i czucie, co niestety ogranicza lub niekiedy całkowicie uniemożliwia udział w wydarzeniach odbiorów. Analizując 6 oddziałów Muzeum – oddział Muzeum Dawnych Słowian (MDS), oddział Muzeum Przyrodnicze (MP), oddział Dom Kuncewiczów (DK), oddział Kamienica Celejowska (KC), oddział Muzeum Sztuki Złotniczej (MSZ) i dział Historii i Kultury Regionu (DHKR)

Obszar widzenia:

brak systemowej audiodeskrypcji wystaw stałych (wszystkie oddziały);

brak audiodeskrypcji wybranych eksponatów muzealnych (DHKR, MDS, DK);

brak audioprzewodników dla osób niewidomych i słabosłyszących (MSZ, MDS, DHKR, KC, MP);

zbyt małe i nieczytelne opisy na ekspozycjach (wszystkie oddziały);

brak informacji dźwiękowej w windzie (MSZ);

brak oznakowania na szklanych powierzchniach (MP, KC);

brak odpowiedniego oznakowania kontrastującego, głównie na schodach i przy różnicach poziomów- progi, podesty (MP,DHKR, DK, MDS).

Obszar słyszenia:

brak materiałów z napisami (wszystkie oddziały);

bram materiałów w języku migowym na ekspozycjach muzealnych (DHKR, MDS, MSZ, KC) – MP posiada materiały przygotowane w języku migowym (pszczela rodzina oraz amonity- ale znajdują się one tylko na stronie internetowej, brak ich w przestrzeni ekspozycyjnej).

Obszar poruszania się:

brak oznakowania zmiany poziomów (MP, DHKR, DK, MDS);

wąskie klatki schodowe, wąskie przejścia, wysokie progi, nachylenie podłogi (DHKR, DK, MP);

brak wind (MP, DK, DHKR, KC);

brak map pomagających w nawigacji po oddziałach (wszystkie oddziały).

Obszar rozumienia:

nie zawsze stosuje się przywitanie widza i poinformowanie go o ofercie Muzeum (spowodowane jest to brakami personalnymi na ekspozycjach we wszystkich oddziałach);

brak tekstów prostych do czytania i rozumienia (wszystkie oddziały);

brak krótkiego, prostego, zrozumiałego tekstu- słowniczka, gdzie jesteśmy? Co możemy tu zobaczyć? (wszystkie oddziały);

brak map pomagających w nawigacji po oddziałach (wszystkie oddziały).

Obszar czucia:

zbyt mało ostrzeżeń i informacji o ewentualnych odmiennych sytuacjach: kolor, spadki poziomów, zapach, wrażliwe treści, dźwięki (wszystkie oddziały).

Wspólne dla wszystkich obszarów:

strona internetowa jest mało dostępna;

dotarcie do muzeum dla wszystkich obszarów dostępności może być utrudnieniem poprzez braki informacyjne, brak przedprzewodników, odpowiedniego oznakowania i infrastruktury miasta Kazimierz Dolny. Cześć barier dojazdowych Muzeum jest w stanie zniwelować samo poprzez lepszą informację, opis tras alternatywnych, oznakowanie w przestrzeni publicznej;

brak procedury ewakuacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami;

brak możliwości zakupu/ rezerwacji biletów on-line;

brak jasnego, widocznego i spójnego oznakowania oddziałów Muzeum zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz;

braki w zbieraniu informacji zwrotnej od odbiorcy z każdym z obszarów;

niesformalizowany zespół do spraw dostępności i brak koordynatora do spraw dostępności;

brak informacji o tym, że istnieje możliwość asysty, oraz zwiedzania z psem asystującym;

3. **Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych**
   Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału Zadaniu 3.1 oraz w trakcie jego realizacji.

To, że Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym ma wiele potrzeb w zakresie tworzenia oferty dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych wybrzmiewało już przed przystąpieniem do Zadania 3.1. i niejednokrotnie w zespołach roboczych podczas tworzenia przygotowywania nowych wystaw, odświeżania wystaw stałych jak i przy organizacji wydarzeń czy warsztatów. Udział w Zadaniu pozwolił dał możliwość i pozwolił na to, aby cały zespół mógł zebrać się i zaangażować w planowanie działań dostępnych oraz dał nam możliwość na podjęcie współpracy międzyoddziałowej i dzielenie się własnymi doświadczeniami i rozwiązaniami. Dzięki podjęciu Zadania, pogłębiliśmy świadomość na temat braków i potrzebę współdziałania i utworzenia jednolitego i spójnego procesu wdrażania dostępności dla wszystkich oddziałów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym.

Za najważniejsze potrzeby uznać możemy:

Stworzenie nowej, dostępnej strony internetowej, materiałów, tekstów, dokumentów dostępnych cyfrowo zgodnie ze standardami WCAG 2.1 AA, a w miarę możliwości również rozwiązania odpowiadające nowszym rekomendacjom WCAG 2.2 AA. Ostateczne wymagania zostaną wpisane do opisu przedmiotu zamówienia i kryteriów odbioru strony, tak aby nie ograniczać się do samego formalnego spełnienia minimum prawnego. Zniwelowanie barier architektonicznych lub alternatywne udostępnienie ekspozycji. Alternatywne udostępnienie ekspozycji będzie oznaczało zapewnienie odbiorcy dostępu do zasadniczych treści i doświadczeń związanych z wystawą innym kanałem, gdy pełne usunięcie bariery

architektonicznej lub sensorycznej nie jest możliwe. Może obejmować m.in. audiodeskrypcję, materiały dotykowe, makiety, tyflografiki, nagrania PJM, ETR, audioprzewodniki lub przeniesienie części aktywności do dostępnej przestrzeni. Rozwiązanie zostanie uznane za wystarczające po sprawdzeniu go z udziałem użytkowników i potwierdzeniu, że umożliwia samodzielne zrozumienie zasadniczego przekazu wystawy oraz korzystanie z oferty w możliwie równorzędny sposób.

Rozwój kompetencji pracowników pod kątem bezpośredniej obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, indywidualnej asysty podczas zwiedzania wystaw jak też tworzeniem materiałów, treści, wystaw i wydarzeń dostępnych we współpracy ze specjalistami oraz osobami ze środowisk OzN w celu tworzenia profesjonalnych materiałów w języku prostym, ETR, audiodeskrypcji, tłumaczenia na PJM, tyfografik, elementów dotykowych, teksów w alfabecie Braille'a. Osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze będą włączane na kilku etapach: przy rozpoznaniu problemu i potrzeb, przy tworzeniu koncepcji, podczas prototypowania oraz w testach przed i po wdrożeniu. W przypadku rozwiązań specjalistycznych udział ekspertów zewnętrznych będzie zamawiany przez Muzeum. Udział ekspercki i konsultacyjny będzie – w przypadku osób wykonujących usługę lub pracę ekspercką – wynagradzany na zasadach określonych w umowie i zgodnie z możliwościami finansowymi projektu lub Muzeum.

Utrzymanie stałej relacji z odbiorcami, ewaluacja, monitorowanie, zbieranie i analizowanie informacji zwrotnej. Stała relacja będzie miała charakter systemowy. Za kontakt będzie odpowiadać koordynator/koordynatorka ds. dostępności, wspierany/a przez pracowników oddziałów i Zespół ds. Dostępności. Konsultacje będą prowadzone co najmniej raz w roku oraz przed wdrożeniem istotnych zmian, a w przypadku projektów dotyczących oferty – na etapach koncepcji, prototypowania i testowania. Po analizie uwag Muzeum będzie przekazywać informację zwrotną, jakie rozwiązania przyjęto, które wymagają odroczenia oraz z jakich powodów.

II. Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami w planie krótkoterminowym oraz długoterminowym

Uzupełniając tę część Strategii należy odnosić się do planów działania na rzecz dostępności do końca 2027 roku (plan krótkoterminowy) oraz do końca 2031 roku (plan długoterminowy).

1.Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę wymienić trzy najważniejsze cele i krótko je scharakteryzować. Cele mogą uwzględniać między innymi potrzeby pracowników i pracownic instytucji kultury, sposoby

tworzenia oferty dostępnej dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych, sposób zarządzania dostępnością, zasady współpracy ze środowiskami skupiającymi osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, zasady prowadzenia dostępnej komunikacji i informacji, potrzeby sprzętowe i inwestycyjne instytucji.

Cele muszą być zgodne z autodiagnozą, opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Planowane działania wynikają z przeprowadzonej autodiagnozy Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym oraz identyfikacji głównych barier w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Szczególnym wyzwaniem dla Muzeum jest jego rozbudowana i rozproszona struktura organizacyjna. Muzeum posiada 6 oddziałów oraz 7 budynków, które wymagają systematycznego rozpoznawania i poprawy dostępności. Z tego względu zapewnienie dostępności wymaga rozwiązań obejmujących nie tylko poszczególne obiekty, ale również sposób zarządzania dostępnością, komunikację, przygotowywanie oferty oraz współpracę pomiędzy poszczególnymi oddziałami. W wyniku autodiagnozy zidentyfikowano potrzebę przejścia od działań podejmowanych punktowo do systemowego zarządzania dostępnością, obejmującego całą instytucję. Partycypacja osób z niepełnosprawnościami i osób starszych zostanie potraktowana jako stały element systemu zarządzania dostępnością, a nie wyłącznie metoda pomocnicza. Ich udział będzie uwzględniany w diagnozie potrzeb, planowaniu zmian, projektowaniu oferty, konsultowaniu inwestycji, testowaniu rozwiązań i ewaluacji.

W związku z powyższym określono trzy najważniejsze cele:

1. Sprawne i sprawcze zarządzanie dostępnością w Muzeum Nadwiślańskim w Kazimierzu Dolnym.
2. Zapewnienie dostępności cyfrowej komunikacji Muzeum, w szczególności strony internetowej i publikowanych treści.
3. Systematyczna poprawa dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz oferty programowej wszystkich oddziałów Muzeum.

Cel 1:

Celem jest stworzenie w Muzeum trwałego systemu zarządzania dostępnością, który będzie obejmował wszystkie oddziały i wszystkie podstawowe obszary działalności instytucji.

Podczas udziału w projekcie i przeprowadzania autodiagnozy zespół Muzeum zauważył, że przy złożonej strukturze instytucji oraz konieczności zapewnienia dostępności sześciu oddziałów i siedmiu budynków rozwiązanie polegające na powierzeniu jednej osobie częściowego zakresu obowiązków związanych z dostępnością jest niewystarczające.

Dlatego też konieczne jest stworzenie wielopoziomowego systemu zarządzania dostępnością, obejmującego osobę koordynującą, przedstawicieli poszczególnych oddziałów, osoby odpowiedzialne za komunikację i promocję, osoby z działu technicznego, zamówień publicznych, inwestycji, księgowości, kadr oraz ochrony i bezpieczeństwa.

Plan krótkoterminowy – do końca 2027 roku

1. Powołanie formalnego Zespołu ds. Dostępności

W Muzeum zostanie powołany formalny, rotacyjny Zespół ds. Dostępności, którego zadaniem będzie wspieranie procesu wdrażania dostępności we wszystkich oddziałach.

W skład Zespołu powinni wchodzić: koordynator/koordynatorka ds. dostępności, jedna osoba reprezentująca każdy oddział, w zależności od potrzeb osoby reprezentujące administrację, promocję, edukację lub inne komórki organizacyjne.

Zespół będzie spotykał się optymalnie raz na kwartał, ale nie mniej niż 2 razy w roku.

Do jego zadań należeć będzie w szczególności; monitorowanie działań związanych z dostępnością, przekazywanie informacji o barierach występujących w poszczególnych oddziałach, planowanie działań z uwzględnieniem dostępnych zasobów, wymiana doświadczeń pomiędzy oddziałami, planowanie działań związanych z poprawą dostępności, sprawozdawanie i dokumentowanie działań dotyczących dostępności, identyfikowanie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami; Zespół nie będzie określał potrzeb wyłącznie na podstawie własnej obserwacji, udokumentowane konsultowanie istotnych działań z osobami ze szczególnymi potrzebami, w tym samorzecznikami i utworzenie bazy osób i organizacji gotowych do konsultacji oraz korzystanie z regularnych konsultacji, spacerów badawczych i testów, płatne lub nieodpłatne w zależności od charakteru współpracy, współpraca przy przygotowywaniu i aktualizacji planów działania na rzecz dostępności.

2. Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za dostępność komunikacji i promocji

W ramach istniejących zasobów kadrowych zostanie wyznaczona osoba odpowiedzialna za wspieranie tworzenia dostępnych materiałów promocyjnych i informacyjnych.

Zakres działania powinien obejmować: stronę internetową, media społecznościowe, plakaty, ulotki, materiały drukowane, informacje dotyczące wydarzeń, materiały projektowe.

Osoba ta będzie współpracowała z koordynatorem/koordynatorką ds. dostępności oraz pracownikami poszczególnych oddziałów.

3. Rozpoczęcie systematycznych szkoleń pracowników

Do końca 2027 roku planuje się objęcie szkoleniami minimum **10% pracowników Muzeum**, przy założeniu udziału co najmniej jednej osoby z każdego oddziału.

Szkolenia powinny obejmować w szczególności: kontakt i komunikację z osobami z niepełnosprawnościami, obsługę osób ze szczególnymi potrzebami, dostępność cyfrową, tworzenie dostępnych dokumentów, przygotowywanie dostępnych materiałów promocyjnych, język prosty, przygotowywanie dostępnych wydarzeń i oferty edukacyjnej.

Plan długoterminowy – do końca 2031 roku

1. Utworzenie stałego stanowiska koordynatora/koordynatorki ds. dostępności

Docelowo Muzeum powinno posiadać stałe stanowisko koordynatora/koordynatorki ds. dostępności, którego zakres obowiązków będzie skoncentrowany na zarządzaniu dostępnością w Muzeum, realizacją zadań wynikających z przepisów dotyczących

dostępności, kontaktem z osobami ze szczególnymi potrzebami, przygotowaniem i aktualizacją planów działania na rzecz dostępności, palowaniem szkoleń dla zespołu, wsparciem oddziałów, monitorowaniem realizacji działań, współpracą z organizacjami reprezentującymi osoby ze szczególnymi potrzebami. Do momentu utworzenia w/w stanowiska, egzekwowanie wymogów standardów dostępności i zaplanowania budżetu spoczywać będzie na kierowniku jednostki.

2. Rozwój współpracy i sieciowanie instytucji

Muzeum będzie dążyć do nawiązania stałej współpracy z jednostkami kultury podległymi organizatorowi oraz innymi instytucjami kultury.

Współpraca będzie obejmowała przede wszystkim: wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, wspólne szkolenia, konsultowanie rozwiązań, wymianę informacji o dostępnych narzędziach, współpracę przy działaniach na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.

3. Stała współpraca z organizatorem

Koordynator/koordynatorka oraz Zespół ds. Dostępności będą współpracować z organizatorem Muzeum w zakresie planowania i wdrażania rozwiązań dotyczących dostępności, w tym w zakresie pozyskiwania środków na działania inwestycyjne i organizacyjne.

Wskaźniki realizacji Celu 1

Wskaźnik	**Do końca 2027 r.**	**Do końca 2031 r.**
Formalny Zespół ds. Dostępności	powołany	funkcjonujący
Spotkania Zespołu	min. 2 rocznie	min. 2 rocznie
Udział oddziałów w Zespole	wszystkie oddziały	wszystkie oddziały
Przeszkoleni pracownicy	min. 10%	min. 75%
Osoba odpowiedzialna za dostępność komunikacji	wyznaczona	funkcjonująca
Koordynator/koordynatorka ds. dostępności	przygotowanie rozwiązania	docelowo stałe stanowisko

Cel 2.

Charakterystyka celu

Celem jest zapewnienie dostępności cyfrowej strony internetowej Muzeum oraz systematyczne podnoszenie dostępności treści publikowanych w internecie.

Strona internetowa powinna pełnić również funkcję podstawowego źródła informacji o dostępności Muzeum, jego oddziałów oraz poszczególnych wydarzeń.

Szczególny nacisk zostanie położony na to, aby osoba planująca wizytę mogła przed przyjazdem uzyskać rzetelną informację o poziomie dostępności konkretnego oddziału, wydarzenia lub formy zwiedzania.

Plan krótkoterminowy – do końca 2027 roku

1. Tworzenie dostępnych treści

Na bieżąco będą przygotowywane i publikowane: opisy dostępności poszczególnych oddziałów, informacje o dostępności wydarzeń, informacje o możliwych ograniczeniach, informacje o sposobach uzyskania wsparcia, teksty przygotowywane w języku prostym, materiały w formule ETR.

Materiały ETR będą przygotowywane przez przeszkolonych pracowników Muzeum we współpracy ze specjalistą, jeżeli zakres materiału będzie tego wymagał. Każdy materiał przeznaczony do publikacji będzie testowany przez co najmniej jedną osobę reprezentującą obszar rozumienia, a w przypadku materiałów dotyczących konkretnej grupy – przez osoby z tej grupy. Testowanie będzie obejmowało zrozumiałość, długość, strukturę, słownictwo i możliwość samodzielnego korzystania z informacji.

Pracownicy oddziałów będą mogli przygotowywać i aktualizować treści dotyczące swoich oddziałów, zgodnie z przyjętymi standardami dostępnej komunikacji. Za kontrolę jakości odpowiadać będzie osoba wyznaczona do koordynowania dostępności komunikacji, we współpracy z koordynatorem/koordynatorką ds. dostępności i pracownikiem odpowiedzialnym merytorycznie za materiał. Muzeum przygotuje wspólną checklistę publikacyjną obejmującą między innymi: język prosty, ETR, tekst alternatywny, kontrast, strukturę nagłówków, napisy i dostępność dokumentów. Przed publikacją materiał będzie podlegał weryfikacji według checklisty, a w przypadku materiałów specjalistycznych także konsultacji z ekspertem lub użytkownikiem.

2. Dostępność materiałów multimedialnych

Nowo tworzone materiały powinny uwzględniać potrzeby osób z różnymi niepełnosprawnościami. Przyjęte zostaną minimalne standardy dla podstawowych typów materiałów: każdy nowy film publikowany przez Muzeum będzie posiadał napisy; grafiki informacyjne będą posiadały tekst alternatywny lub opis w treści; dokumenty będą przygotowywane jako dostępne cyfrowo; materiały audio będą uzupełniane o tekstowy odpowiednik. AD i PJM będą stosowane według kryteriów obejmujących charakter wydarzenia lub materiału, jego znaczenie dla oferty, grupę docelową, możliwości techniczne oraz wyniki konsultacji z użytkownikami. Wyjątki będą uzasadniane i dokumentowane.

W zależności od charakteru materiału będą stosowane: napisy, audiodeskrypcja, teksty alternatywne, materiały PJM, materiały ETR, materiały audio.

3. Dostępne dokumenty elektroniczne

Nowo powstające dokumenty publikowane na stronie internetowej powinny być przygotowywane w dostępnej cyfrowo formie.

W pierwszej kolejności dotyczy to dokumentów związanych z: wydarzeniami, projektami, ofertą Muzeum, informacją dla zwiedzających, formalnymi dokumentami publikowanymi na stronie.

Plan długoterminowy – do końca 2031 roku

1. Uruchomienie nowego serwisu internetowego Muzeum

Muzeum będzie dążyć do uruchomienia nowego serwisu internetowego spełniającego standardy WCAG 2.2 AA. Odbiór nowej strony będzie obejmował audyt ekspercki oraz testy użyteczności z osobami korzystającymi z technologii asystujących. Testy zostaną przeprowadzone przed odbiorem końcowym i będą podstawą do usunięcia zidentyfikowanych problemów. Po uruchomieniu strony planuje się regularne retesty, co najmniej raz na dwa lata oraz każdorazowo po większej przebudowie serwisu. Bieżąca kontrola dostępności będzie również elementem pracy osób publikujących treści.

Proces powinien zostać poprzedzony: konsultacjami dotyczącymi dostępności cyfrowej, audytem dostępności cyfrowej, przygotowaniem raportu, opracowaniem wytycznych dla wykonawcy, uwzględnieniem wymagań dostępności w dokumentacji postępowania z zakresu prawa zamówień publicznych.

2. Systematyczne dostosowywanie istniejących materiałów

W perspektywie długoterminowej Muzeum będzie sukcesywnie zwiększać dostępność również wcześniej opublikowanych materiałów, zgodnie z możliwościami organizacyjnymi i technicznymi. Starsze materiały będą poprawiane według kolejności opartej na wpływie na możliwość korzystania z oferty. Priorytet otrzymają: informacje niezbędne do zaplanowania wizyty, informacje o dostępności oddziałów i wydarzeń, materiały najczęściej odwiedzane, dokumenty wymagane prawem oraz materiały dotyczące aktualnej oferty. Następnie sukcesywnie poprawiane będą archiwalne materiały o mniejszej częstotliwości wykorzystania.

Wskaźniki realizacji Celu 2

Wskaźnik	**Do końca 2027 r.**	**Do końca 2031 r.**
Przedprzewodniki	dla wszystkich oddziałów	aktualizowane
Informacje o dostępności oddziałów	wszystkie oddziały	aktualizowane
Nowe materiały multimedialne	przygotowywane zgodnie ze standardami dostępności	standard utrzymany
Nowe dokumenty elektroniczne	dostępne	dostępne
Audyt strony internetowej	zaplanowany/ przeprowadzony	cykliczne monitorowanie

Wskaźnik	Do końca 2027 r.	Do końca 2031 r.
Nowy serwis internetowy	przygotowanie	uruchomienie
Audyt nowego serwisu internetowego	planowanie	przeprowadzony

Cel 3

Charakterystyka celu

Celem jest systematyczne ograniczanie barier występujących w poszczególnych oddziałach Muzeum oraz tworzenie dostępnej oferty zwiedzania, edukacji i uczestnictwa w kulturze.

Ze względu na liczbę obiektów, ich zróżnicowanie oraz charakter części budynków, działania będą realizowane etapami i uzależnione od możliwości technicznych, organizacyjnych, konserwatorskich i finansowych.

Plan krótkoterminowy – do końca 2027 roku

1. Zabezpieczenie środków na działania związane z dostępnością

Muzeum będzie dążyć do zabezpieczenia w budżecie środków własnych na działania związane z dostępnością. Muzeum ma zamiar corocznie wyodrębniać w planie finansowym środki na działania związane z dostępnością, z rozpoznaniem potrzeb poszczególnych oddziałów. Nie przyjmuje się na obecnym etapie jednej stałej kwoty, ponieważ zakres potrzeb inwestycyjnych jest zróżnicowany i część działań zależy od pozyskania dotacji. Zasadą będzie jednak zaplanowanie środków własnych na działania możliwe do wykonania bez finansowania zewnętrznego oraz przygotowywanie projektów do finansowania ze środków organizatora i programów zewnętrznych. Wstępne założenia budżetowe na rok 2027 to 15 000 zł na każdy z oddziałów. Środki własne będą uzupełniane, w miarę możliwości, środkami pochodzącymi z programów zewnętrznych i dotacji. Zapewnienie odpowiednich środków finansowych stanowi warunek realizacji wielu działań zaplanowanych w Strategii.

2. Audyty dostępności architektonicznej

Dla wszystkich obiektów Muzeum należy przeprowadzić lub uzupełnić audyty dostępności architektonicznej. Audyt architektoniczny będzie pierwszym etapem procesu, ale nie jedynym. Po audycie zostanie przeprowadzony spacer badawczy z udziałem użytkowników, następnie przygotowany projekt rozwiązania, wdrożenie, odbiór oraz test funkcjonalny. W przypadku ujawnienia problemów po wdrożeniu zostaną zaplanowane korekty. Przy inwestycjach kolejność będzie więc następująca: diagnoza – konsultacje i testy – projekt – wdrożenie – odbiór/test – korekta- test korekty.

Audyt powinien pozwolić na określenie: istniejących barier, możliwości ich usunięcia, działań możliwych do realizacji bezinwestycyjnie, działań wymagających inwestycji, kolejności realizacji, szacunkowych kosztów.

3. Reorganizacja stanowiska obsługi w Domu Kuncewiczów

Krótkoterminowo planuje się reorganizację stanowiska kasy/lady w Domu Kuncewiczów, tak aby poprawić dostępność obsługi osób odwiedzających.

4. Dostępność ekspozycji i zbiorów

W miarę dostępnych zasobów, we współpracy z osobami ze szczególnymi potrzebami, na ekspozycjach będą pojawiały się dostępne treści i formy prezentacji obejmujące: audiodeskrypcję (AD), napisy (CC) , Polski Język Migowy (PJM), tekst łatwy do czytania i zrozumienia (ETR), język prosty, materiały dotykowe, tyflografiki, materiały audio.

Do końca 2027 roku proponuje się przyjęcie wskaźnika: minimum 3 dostępnych obiektów/treści w każdym oddziale Muzeum, za dostępny obiekt/treść Muzeum będzie uznawać nie pojedyncze udogodnienie, lecz zestaw rozwiązań umożliwiających odbiorcy przejście najważniejszych etapów wizyty i uzyskanie zasadniczego przekazu wystawy. Wskaźnik będzie więc oparty nie tylko na liczbie punktowych udogodnień, ale również na sprawdzeniu całej ścieżki odbiorcy. Weryfikacja będzie obejmowała audyt, test z użytkownikiem i informację zwrotną.

5. Rozwój dostępnej edukacji

Muzeum będzie rozwijało działania edukacyjne uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Jednym z możliwych kierunków rozwoju będzie „lotna edukacja”, pozwalająca realizować działania edukacyjne każdego z oddziałów także w innych oddziałach jak i poza siedzibami oddziałów, w miejscach, w których przebywają odbiorcy, dla których dotarcie do Muzeum jest utrudnione.

Plan długoterminowy – do końca 2031 roku

1. Poprawa dostępności oddziałów na podstawie audytów

Wszystkie oddziały Muzeum będą stopniowo poprawiały dostępność zgodnie z wynikami przeprowadzonych audytów oraz możliwościami finansowymi i organizacyjnymi.

Jako cel długoterminowy przyjmuje się poprawę dostępności o około 50% w stosunku do stanu wyjściowego, zgodnie z wynikami audytów. Poprawa % będzie liczona na podstawie wyników audytu dostępności wykonanego według jednolitej listy kryteriów. Dla każdego oddziału zostanie określona wartość bazowa – liczba niespełnionych kryteriów/barier możliwych do usunięcia lub ograniczenia. Wartość docelowa będzie oznaczała usunięcie lub skuteczne ograniczenie co najmniej 50% zdiagnozowanych i możliwych do realizacji barier. W przypadku barier niemożliwych do usunięcia ze względów konserwatorskich lub technicznych będzie oceniane wdrożenie rozwiązania alternatywnego. W przypadku obiektów zabytkowych zakres zmian będzie każdorazowo dostosowany do możliwości technicznych i konserwatorskich.

2. Poprawa dostępności architektonicznej oddziału Muzeum Przyrodnicze

W perspektywie długoterminowej Muzeum będzie dążyć do rozwiązania problemu dostępności oddziału Muzeum Przyrodnicze poprzez analizę możliwości zastosowania zewnętrznej windy.

Realizacja tego działania będzie uzależniona od:, możliwości technicznych, wymogów konserwatorskich, możliwości uzyskania wymaganych zgód, możliwości finansowych Muzeum, pozyskania środków zewnętrznych.

3. Dostępne ścieżki zwiedzania w oddziałach

Docelowo w każdym oddziale powinna funkcjonować ścieżka lub zestaw rozwiązań umożliwiających korzystanie z oferty osobom z różnymi potrzebami. Ścieżki docelowo powinny uwzględniać wszystkie obszary dostępności. Rozwiązania mogą być ze sobą łączone i nie muszą oznaczać tworzenia oddzielnej trasy dla każdej grupy odbiorców.

4. Stałe rozwijanie informacji o dostępności

Informacje dotyczące każdego oddziału powinny być dostępne zarówno przed wizytą, jak i na miejscu. Powinny obejmować m.in.: sposób dotarcia, dostępne wejście, bariery architektoniczne, dostępność toalet, dostępne formy zwiedzania i materiały, możliwość uzyskania wsparcia, informacje o ograniczeniach.

Wskaźniki realizacji Celu 3

Wskaźnik	**Do końca 2027 r.**	**Do końca 2031 r.**
Audyt dostępności architektonicznej	wszystkie obiekty – przeprowadzony/uzupełniony	aktualizowany w razie zmian
Dostępne obiekty/treści	min. 3 w każdym oddziale	rozwój ścieżek
Dostępne wydarzenia	systematycznie zwiększane	stały standard
Ścieżki dostępnego zwiedzania	rozpoczęcie tworzenia	każdy oddział
Dostępność MP (winda)	analiza rozwiązania	dążenie do realizacji rozwiązania
Dostępność DK (lada)	reorganizacja stanowiska obsługi	dalsza poprawa
„Lotna edukacja”	rozwój	stały element oferty
Poprawa dostępności wg audytów	rozpoczęcie działań	ok. 50% poprawy względem stanu wyjściowego

1. **Oferta instytucji kultury**
   Proszę opisać: jaka część oferty zostanie udostępniona osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, zwłaszcza:

a) kiedy to nastąpi, w jakich obszarach wg Modelu Dostępnej Kultury zostanie udostępniona oferta,
b) w jaki sposób, przy wykorzystaniu jakich metod, technik, narzędzi, zasobów zapewniana będzie dostępność oferty?
c) kto – pracownicy i pracownice czy osoby z zewnątrz – będą zapewniały dostępność, w jaki sposób będzie finansowane zapewnianie dostępności.

Planowane działania muszą być zgodne ze stawianymi prze instytucję celami oraz z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć.

Oferta Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym będzie stopniowo zwiększana pod względem dostępności, przy zachowaniu specyfiki poszczególnych oddziałów oraz ograniczeń wynikających z zabytkowego charakteru części obiektów. Dostępność będzie rozwijana zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, a tam, gdzie pełne usunięcie bariery architektonicznej nie będzie możliwe, Muzeum zapewni alternatywny sposób dostępu do treści – cyfrowy, audiowizualny, dotykowy lub poprzez wydarzenie organizowane w dostępnej przestrzeni.

a) Kiedy i w jakich obszarach zostanie udostępniona oferta?

Działania będą obejmowały wszystkie pięć obszarów Modelu Dostępnej Kultury:

Widzenie
audiodeskrypcja wybranych obiektów i wystaw;
nowe tyflografiki i makiety;
kontrastowe oznaczenia;
materiały alternatywne;
możliwość poznawania wybranych obiektów poprzez dotyk, tam gdzie pozwalają na to zasady ochrony zbiorów.

Słyszenie
tłumaczenia materiałów w PJM;
napisy do materiałów filmowych;
pętle indukcyjne/ systemy wspomagania słuchu;
poruszanie się;
informacje o dostępnych i alternatywnych trasach;
poprawa oznakowania;
udostępnienie jak największej ilości obiektów;
zainstalowanie dodatkowych ramp i wind tam, gdzie będzie to możliwe.

Rozumienie
teksty ETR;
przedprzewodniki;

uproszczone ścieżki zwiedzania;
informacje o czasie trwania i poziomie trudności wydarzeń.

Czucie
informacja o poziomie bodźców występujących podczas wizyty;
miejsca odpoczynku;
wyposażenie sensoryczne.

Do końca 2027 roku planowane jest również zapewnienie minimum 3 dostępnych obiektów lub treści w każdym oddziale, przy czym forma udostępnienia będzie zależała od charakteru zbiorów i potrzeb odbiorców.

W perspektywie długoterminowej, do końca 2031 roku, oferta będzie rozwijana we wszystkich oddziałach. Celem będzie stworzenie w każdym oddziale dostępnych ścieżek zwiedzania oraz stałego kalendarza wydarzeń uwzględniających różne potrzeby odbiorców.

Etap	Planowane działania
Pozyskanie informacji	Dostępna strona internetowa, informacje o ofercie i dostępności, ETR, informacje o PJM/AD, opis dostępnych form wsparcia i ograniczeń.
Decyzja o udziale	Czytelna informacja o poziomie dostępności wydarzenia, udogodnieniach i ograniczeniach; możliwość zgłoszenia indywidualnych potrzeb i uzyskania dodatkowych informacji.
Rezerwacja / zakup biletu	Dostępne informacje o cenach, ulgach, zasadach rezerwacji i płatności; możliwość rezerwacji z jednoczesnym zgłoszeniem potrzeb dostępnościowych; dostępne kanały kontaktu.
Przygotowanie do wizyty	Przedprzewodniki, ETR, informacje o PJM/AD, opis tras, dostępnych wejść, ograniczeń i możliwości uzyskania pomocy.
Dojazd i wejście	Informacja o lokalizacji i wejściu, dostępne i alternatywne trasy, YourWay Beacon, czytelne oznakowanie, możliwość asysty.
Poruszanie się po przestrzeni	Oznakowanie kierunkowe, informacje o dostępnych trasach i ograniczeniach, rozwiązania wspierające orientację i możliwość uzyskania pomocy.

Etap	Planowane działania
Zwiedzanie	AD, PJM, tyflografiki, makiety i modele dotykowe, tekst prosty/ETR, audioprzewodniki, ścieżki sensoryczne.
Udział w wydarzeniu	PJM, napisy, AD, dostępne materiały, indywidualna asysta pracowników, rozwiązania ograniczające nadmiar bodźców.
Wyjście	Czytelna informacja o drodze wyjścia, możliwość uzyskania pomocy, informacja o kolejnych dostępnych wydarzeniach i ofercie.
Po wizycie	Ankieta i inne dostępne formy zgłaszania uwag, analiza informacji zwrotnej i wykorzystanie jej do poprawy dostępności oraz oferty.

b) Metody, techniki, narzędzia i zasoby

Dostępność będzie zapewniana poprzez konsultacje z użytkownikami, testowanie rozwiązań, spacery badawcze oraz wykorzystywanie dostępnych narzędzi: PJM, AD, ETR, przedprzewodników, tyflografik, makiet, zestawów sensorycznych, słuchawek wygłuszających, siedzisk i oznakowania. Konsultacje będą prowadzone na trzech zasadniczych etapach: przed podjęciem kluczowych decyzji projektowych, w trakcie prototypowania oraz po wdrożeniu. Użytkownicy będą traktowani jako współtwórcy rozwiązań, a nie wyłącznie testerzy. Ich rekomendacje będą miały wpływ na wybór wariantów, zakres udogodnień i sposób odbioru rozwiązania. Zakres i wynik konsultacji będą dokumentowane.

c) Kto będzie zapewniał dostępność i jak będzie finansowana?

Za realizację dostępności będą odpowiadać przede wszystkim pracownicy Muzeum – w szczególności koordynator/koordynatorka dostępności, pracownicy oddziałów zaangażowani jako zespół do spraw dostępności oraz osoby odpowiedzialne za obsługę publiczności.

W obszarach wymagających specjalistycznych kompetencji Muzeum będzie korzystało ze wsparcia ekspertów zewnętrznych jak również samorzeczników i instytucji wpierających, działających na rzecz osób, ze szczególnymi potrzebami.

Finansowanie będzie pochodziło ze: środków własnych Muzeum, dotacji celowej Organizatora, środków zewnętrznych i grantów, współpracy barterowej.

2. **Zespół instytucji kultury i organizacja pracy**
   Proszę opisać, w jaki sposób, na jakich zasadach pracownicy i pracownice instytucji kultury będą włączani w tworzenie dostępności w instytucji kultury, zwłaszcza:

a) w jakim zakresie będą podnoszone kompetencje pracowników i pracownic instytucji w zakresie współpracy oraz obsługi widzów z niepełnosprawnością i osób starszych?
b) jakie decyzje zarządcze zostaną podjęte w zakresie dostępności (powołanie koordynatora/koordynatorki dostępności i/lub zespołu ds. dostępności, wydzielanie budżetu).

Dostępność będzie traktowana jako element codziennego funkcjonowania Muzeum, a nie zadanie przypisane wyłącznie jednej osobie. W proces powinny być włączone wszystkie komórki organizacyjne, ponieważ doświadczenie odbiorcy rozpoczyna się przed wizytą i obejmuje m.in. wyszukanie informacji, dojazd, wejście, kontakt z personelem, zwiedzanie i udział w wydarzeniu.

a) Podnoszenie kompetencji pracowników

W strategii na lata 2027-2031 planowane są szkolenia pracowników zatrudnionych na różnych stanowiskach obejmujące min: dostępność cyfrową dokumentów, tworzenie dostępnych materiałów cyfrowych, promocyjnych i edukacyjnych, tworzenie audiodeskrypcji, komunikację z osobami Głuchymi i neuroróżnorodnymi, projektowania dostępnych wydarzeń, zasad ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Szkolenia będą przygotowywały pracowników przede wszystkim do rozpoznawania potrzeb, prawidłowego wyboru wykonawców, zamawiania specjalistycznych materiałów oraz ich podstawowej weryfikacji. W przypadku prostych materiałów, np. części treści ETR, tekstów alternatywnych czy podstawowych dokumentów dostępnych cyfrowo, celem będzie również umożliwienie samodzielnego przygotowania materiału. Audiodeskrypcja, profesjonalne materiały PJM i specjalistyczne tyflografiki będą co do zasady przygotowywane lub weryfikowane przez specjalistów. Kontrola jakości będzie odbywała się poprzez checklisty, konsultacje i testy z użytkownikami.

Planujemy wprowadzić projekt szkoleń kaskadowych, co pozwoli pracownikom wewnątrz organizacji przekazywać wiedzę i dzielić się doświadczeniami i rozwiązaniami. Każdy z nowo zatrudnianych pracowników informowany będzie o rozwiązaniach z zakresu dostępności, jakie wprowadzone zostały i jakie planujemy wprowadzić, w celu ich stosowania, uwrażliwienia oraz zaangażowania się w proces twórczy już od samego początku podjęcia pracy. Onboarding nowych pracowników będzie obejmował krótkie szkolenie wprowadzające z zasad dostępności Muzeum, przedstawienie dostępnych rozwiązań w danym oddziale oraz zapoznanie z procedurami obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Nowy pracownik otrzyma podstawowe informacje i materiały wewnętrzne dotyczące dostępności. Szkolenia odświeżające będą prowadzone cyklicznie, nie rzadziej niż raz na dwa lata, a także po istotnych zmianach organizacyjnych lub prawnych.

W planie długoterminowym zakłada się objęcie szkoleniami minimum 75% pracowników, w szczególności wszystkich osób mających kontakt z publicznością.

b) Decyzje zarządcze

Muzeum:

1. formalnie wskaże koordynatora/koordynatorkę dostępności
2. powoła Zespół ds. Dostępności składający się z pracowników w każdego oddziału
3. włączy kryterium dostępności do planowania wystaw, wydarzeń, zakupów, zamówień i inwestycji poprzez checklisty, zapisy w zamówieniach i umowach, standardy odbioru oraz weryfikację przez osobę odpowiedzialną za realizację zadania
4. będzie wydzielać w budżecie środki na działania dostępnościowe.

Zespół ds. Dostępności powinien spotykać się nie rzadziej niż dwa razy w roku**.**, a koordynator/koordynatorka będzie przekazywać dyrekcji informacje o stanie realizacji działań.

3. Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

Proszę określić: zakres i rodzaj współpracy, która zostanie podjęta ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, role/funkcje, w jakich w życiu instytucji pojawią się osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, zakres działań ze środowiskami lokalnymi i organizacjami ogólnopolskimi.

Muzeum Nadwiślańskie ma w planie rozwijać współpracę z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi nie tylko jako odbiorcami oferty, ale również jako konsultantami, testerami i współtwórcami rozwiązań dotyczących dostępności. Zakres współpracy obejmował będzie konsultowanie planowanych zmian, testowanie nowo wprowadzanych rozwiązań, materiałów informacyjnych, ścieżek zwiedzania, strony internetowej, zbierania opinii o wydarzeniach i potrzeb dotyczących komunikacji. Szczególne znaczenie będzie miało zaangażowanie osób ze szczególnymi potrzebami na etapie projektowania rozwiązania, a nie dopiero po jego wdrożeniu. Konsultanci i współtwórcy będą mieli rzeczywisty wpływ na projektowane rozwiązania. Ich udział będzie przewidywany przy określaniu priorytetów, wyborze wariantów, ustalaniu zakresu udogodnień i kryteriów odbioru. Nie oznacza to przekazania kompetencji decyzyjnych poza Muzeum, ale rekomendacje użytkowników będą dokumentowane. Konsultacje będą prowadzone na etapie koncepcji, prototypowania i testów, a w przypadku stałej oferty – co najmniej raz na 3 lata.

Zależy nam na nawiązaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych jak i samorzecznikami, głównie z lokalnego środowiska, co pozwoli nam zbudować głębsze relacje i utworzyć stałą sieć kontaktów bazującą na naprzemiennym wspomaganiu i bieżącym reagowaniu na wzajemne potrzeby. Zależy nam na tym, aby współpraca miała charakter konsultacyjny, edukacyjny i sieciujący.

4. Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Proszę opisać planowane strategie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach, zwłaszcza: formy kontaktu online, formy kontaktu offline (w tym korespondencyjne) oraz sposoby nawiązywania i utrzymywania relacji z organizacjami i osobami prywatnymi,

które reprezentują środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Proszę wskazać:

a) kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych,
b) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
c) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają do instytucji kultury od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
d) w jaki sposób jest realizowana zasada wykorzystywania wielu kanałów komunikacji i informacji, by zapewnić maksymalną dostępność takich działań,
e) w jaki sposób i jak często będzie weryfikowana efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Muzeum będzie stosować zasadę wielokanałowej komunikacji, tak aby osoba zainteresowana ofertą mogła uzyskać informację w sposób odpowiadający jej potrzebom.

Kontakt online

Podstawowym kanałem komunikacji online będzie dostępna strona internetowa Muzeum.

Będą na niej publikowane informacje o ofercie, informacje o dostępności oddziałów i konkretnych wydarzeń, przedprzewodniki przygotowane dla każdego z oddziałów, informacje o możliwych barierach, dane kontaktowe, kontakt do koordynatora do spraw dostępności oraz do osoby z każdego oddziału, materiały audio, wideo, PJM, ETR, dostępne dokumenty elektroniczne.

Komunikacja będzie również prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych, z uwzględnieniem zasad dostępności publikowanych treści.

Kontakt offline

Osoby ze szczególnymi potrzebami będą mogły kontaktować się z Muzeum osobiście, telefonicznie, korespondencyjnie, za pośrednictwem ankiet i formularzy oraz poprzez bezpośredni kontakt z pracownikami poszczególnych oddziałów oraz sekretariatem.

W miarę możliwości zostaną zapewnione alternatywne sposoby uzyskania informacji. Muzeum jako stały standard gwarantować będzie możliwość kontaktu osobistego, telefonicznego, pocztą elektroniczną i korespondencyjnie, a także możliwość przekazania zgłoszenia przez pracownika oddziału lub sekretariat. W przypadku potrzeby komunikacji w alternatywnej formie Muzeum zapewni rozwiązanie odpowiednie do charakteru sprawy, np. ETR lub wsparcie komunikacyjne. Zgłoszenia dotyczące dostępności będą rejestrowane, a odpowiedź będzie udzielana bez zbędnej zwłoki; dla zgłoszeń wymagających analizy przyjmuje się termin do 14 dni roboczych na informację o sposobie dalszego postępowania.

Informacje przekazywane przez Muzeum

Przed wizytą odbiorca powinien móc uzyskać informację dotyczącą dostępności konkretnego oddziału, sposobu dotarcia, dostępnego wejścia, występujących barier, dostępności toalety,

możliwości zwiedzania, dostępnych materiałów, możliwości uzyskania bezpośredniego wsparcia lub asysty.

Informacje te będą dostępne zarówno na stronie internetowej, jak i w materiałach informacyjnych poszczególnych oddziałów.

Informacje przekazywane Muzeum przez odbiorców

Informacje, uwagi i zgłoszenia osób ze szczególnymi potrzebami będą przekazywane do właściwego pracownika, oddziału lub koordynatora/koordynatorki ds. dostępności. Zgłoszenia analizowane będą przez zespół do spraw dostępności pod katem charakteru zgłaszanej bariery, możliwości jej usunięcia, zniwelowania, lub znalezienia wyjścia alternatywnego, konieczności podjęcia działania doraźnego do momentu zastosowania ostatecznego rozwiązania, możliwości wprowadzenia rozwiązania systemowego wdrażanego we wszystkich oddziałach. Na spotkania robocze związane z analizą zgłoszeń zapraszani będą również inni pracownicy instytucji, których opinia mogłaby mieć znaczący wpływ na wdrożenie rozwiązania tj. pracownicy działu księgowego, technicznego, pracownik do spraw bezpieczeństwa czy administracji. Muzeum planuje wprowadzić rejestr zgłoszeń dotyczących dostępności zawierający datę zgłoszenia, kanał kontaktu, opis problemu, oddział/obszar, osobę odpowiedzialną, priorytet, podjęte działania i sposób zamknięcia sprawy. Rejestr będzie prowadzony z poszanowaniem zasad ochrony danych osobowych. Zgłaszający otrzyma informację o przyjęciu zgłoszenia, a następnie – w zakresie możliwym do przekazania – informację o podjętych działaniach, terminie realizacji albo przyczynie braku możliwości wdrożenia rozwiązania.

Weryfikacja skuteczności komunikacji

Skuteczność stosowanych kanałów będzie oceniana poprzez analizę zgłoszeń, zapytań i uwag publiczności, analizę ankiet, bezpośrednie rozmowy z odbiorcami oferty, konsultacje z organizacjami pracującymi na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami, bieżącą obserwację pojawiających się problemów podczas wydarzeń, analizę statystyk strony internetowej.

Weryfikacja będzie prowadzona co najmniej raz w roku, a w przypadku istotnych zmian możliwie jak najszybciej.

5. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać w jaki sposób będą badane oczekiwania i możliwości osób o szczególnych potrzebach, proszę wskazać zwłaszcza te metody, rozwiązania, które będą nowością w działalności instytucji kultury. Proszę uwzględnić działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę opisać, w jaki sposób w planowane działania będą zaangażowani pracownicy i pracownice instytucji kultury, a kiedy będą wykorzystywani eksperci zewnętrzni.

Muzeum będzie rozwijało sposób rozpoznawania potrzeb odbiorców poprzez odejście wyłącznie od deklaratywnego badania dostępności na rzecz bezpośredniego konsultowania i testowania rozwiązań.

Planowane metody

Poza stosowanymi już metodami, które będą stale aktualizowane i udoskonalane, takim jak: ankiety, rozmowy indywidualne, konsultacje z grupami odbiorów, obserwacja zachowań odbiorców podczas wydarzeń pragniemy zaangażować się głównie w: spacery badawcze włączające osoby ze szczególnymi potrzebami z zakresu wszystkich 5 obszarów Modelu Dostępnej Kultury, testowanie dostępności oddziałów, dostępności strony internetowej, przygotowywanych wystaw, stała analizę zgłoszeń i skarg i potrzeb odbiorców, bieżące na nie reagowanie oraz przekazywanie informacji zwrotnej do publiczności o zaplanowanych działaniach na rzecz niwelowania barier. Zależy nam na tym, aby systematycznie angażować osoby ze szczególnymi potrzebami w proces projektowania i oceny rozwiązań i nawiązać stałą współpracę z lokalnymi środowiskami. Badania będą planowane tak, aby objąć wszystkie sześć oddziałów i różne grupy użytkowników: osoby z niepełnosprawnościami wzroku, słuchu, ruchu, rozumienia i osoby o szczególnych potrzebach sensorycznych, a także osoby starsze. Narzędzia badawcze będą przygotowywane w dostępnych formach, a udział będzie poprzedzony jasną informacją o celu badania i świadomą zgodą. Dane będą gromadzone w zakresie niezbędnym do badania, z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych. W przypadku udziału eksperckiego przewiduje się wynagrodzenie na podstawie uzgodnionych warunków.

Działania animacyjno-badawcze

Ważnym elementem będzie rozwój „lotnej edukacji", umożliwiającej Muzeum dotarcie do osób, które z różnych powodów mają ograniczoną możliwość korzystania z tradycyjnej oferty.

Działania takie mogą jednocześnie pełnić funkcję badawczą – pozwolą pracownikom lepiej poznać potrzeby odbiorców jak i pracowników innych oddziałów oraz bariery utrudniające korzystanie z oferty Muzeum.

Udział pracowników i ekspertów

Pracownicy Muzeum będą odpowiedzialni za bieżące rozpoznawanie potrzeb odbiorców i analizowanie informacji uzyskiwanych w trakcie kontaktu z publicznością oraz tworzenie materiałów, w zakresie posiadanych lub zdobytych przez nich nowych kompetencji.

Eksperci zewnętrzni będą angażowani w szczególności w przypadku audytów dostępności, projektowania nowej strony internetowej, specjalistycznych konsultacji architektonicznych, tworzenia specjalistycznych materiałów tj. audiodeskrypcje, tyflografiki, materiały dotykowe, materiały PJM.

6. Identyfikacja ryzyk

Proszę opisać, jakie ewentualne niepewne zdarzenia (grupy zdarzeń) mogą mieć wpływ na założone w Strategii cele. Proszę wskazać zdarzenie, oszacować jego prawdopodobieństwo i wpływ na wdrażanie i rozwijanie dostępności w instytucji. Proszę skrótowo opisać możliwe działania, które instytucja podejmie, aby:

a) minimalizować ryzyko wypływające ze zdarzeń;
b) minimalizować prawdopodobieństwo zdarzeń.

Opis tej części Strategii powinien zawierać odniesienia do procesów wewnętrznych oraz do otoczenia, w jakim znajduje się instytucja.

Realizacja Strategii jest uzależniona zarówno od czynników wewnętrznych i związanego z tym ryzyka finansowego oraz ryzyka dotyczącego zasobów ludzkich , jak i od sytuacji w otoczeniu Muzeum i ryzyk zewnętrznych z zakresu prawnego, gospodarczego i infrastrukturalnego.

Ryzyko	**Kategoria ryzyka**	**Prawdopodobieństwo**	**Wpływ**	**Działania minimalizujące**
Brak wystarczających środków finansowych	Finansowe (budżet, zamówienia publiczne)	wysokie	wysoki	Planowanie środków własnych, pozyskiwanie dotacji, dotacji celowych i środków zewnętrznych.
Brak możliwości utworzenia pełnego etatu koordynatora	Zasoby ludzkie (personel, organizacja pracy)	średnie	wysoki	Etapowe zwiększanie zasobów, formalne określenie obowiązków, wykorzystanie Zespołu ds. Dostępności.
Ograniczenia konserwatorskie w zabytkowych obiektach	Infrastrukturalne, prawne	wysokie	wysoki	Audyty, konsultacje specjalistyczne, uzgadnianie rozwiązań z właściwymi podmiotami, poszukiwanie rozwiązań alternatywnych.
Brak możliwości technicznego usunięcia bariery	Infrastrukturalne	średnie	wysoki	Rozwiązania alternatywne, zwiększanie dostępności informacyjnej i programowej, zapewnienie możliwości skorzystania ze wsparcia pracowników.
Brak zaangażowania pracowników	Zasoby ludzkie (personalne)	średnie	średni	Szkolenia, podział odpowiedzialności, praca zespołowa, podnoszenie świadomości pracowników w zakresie dostępności.
Niewystarczające kompetencje w zakresie dostępności	Zasoby ludzkie (personalne)	średnie	wysoki	Szkolenia pracowników i konsultacje ekspertów, audyty, współpraca ze środowiskiem OzN.

Ryzyko	Kategoria ryzyka	Prawdopodobieństwo	Wpływ	Działania minimalizujące
Niespójna komunikacja pomiędzy oddziałami	Zasoby ludzkie (komunikacja, informacja, wewnętrzne regulacje)	średnie	średni	Zespół ds. Dostępności, standardy komunikacji, procedury wewnętrzne, spotkania robocze.
Brak zainteresowania odbiorców częścią oferty dostępnościowej	Zasoby ludzkie (wizerunek, informacja)	niskie/średnie	średni	Konsultacje społeczne, testowanie rozwiązań i ewaluacja, ankiety, wykorzystanie dobrych praktyk, sieciowanie.
Opóźnienia inwestycji	Finansowe (budżet, zamówienia publiczne), środowisko prawne	średnie/ wysokie	wysoki	Etapowanie inwestycji, monitorowanie harmonogramów, planowanie alternatywnych rozwiązań.
Zmiany cen usług i materiałów	Gospodarcze	średnie	średni	Aktualizacja kosztorysów, monitoring cen oraz etapowanie działań.
Uzależnienie inwestycji od decyzji i finansowania zewnętrznego	Finansowe (budżetowe, zamówienia publiczne), gospodarcze	wysokie	wysoki	Przygotowywanie projektów z wyprzedzeniem, dywersyfikacja źródeł finansowania, zapewnienie możliwości przesunięć finansowych.
Rotacja kadr i utrata wiedzy dotyczącej dostępności	Zasoby ludzkie (personalne, organizacyjne)	średnie	wysoki	Dokumentowanie procedur i standardów dostępności, szkolenia wdrożeniowe, przekazywanie wiedzy nowym pracownikom, określenie odpowiedzialności za dostępność, zapewnienie ciągłości działania Zespołu ds. Dostępności.

Ryzyko	Kategoria ryzyka	Prawdopodobieństwo	Wpływ	Działania minimalizujące
Brak utrzymania i serwisowania technologii dostępnościowych	Techniczne, finansowe	średnie	wysoki	Planowanie kosztów utrzymania i serwisowania, zawieranie umów serwisowych, okresowe przeglądy urządzeń i systemów, monitoring ich sprawności, uwzględnianie kosztów eksploatacyjnych w planach finansowych.
Niedostępność lub niepełna dostępność rozwiązań dostarczanych przez wykonawców	Techniczne, zamówienia publiczne, prawne	średnie	wysoki	Określanie wymagań dostępnościowych w opisach przedmiotu zamówienia i umowach, konsultacje ze specjalistami, weryfikacja rozwiązań przed odbiorem, testowanie przez użytkowników, określenie warunków odbioru i usunięcia niezgodności.
Brak udziału użytkowników i osób ze szczególnymi potrzebami w konsultowaniu i testowaniu rozwiązań	Społeczne, organizacyjne, komunikacyjne	średnie	średni/ wysoki	Konsultacje z osobami ze szczególnymi potrzebami i organizacjami je reprezentującymi, testowanie rozwiązań przed wdrożeniem, ankiety i badania potrzeb, wykorzystanie informacji zwrotnej w procesie projektowania i ewaluacji.
Brak utrzymania działań i rezultatów dostępnościowych po zakończeniu finansowania projektu	Finansowe, organizacyjne, strategiczne	średnie	wysoki	Uwzględnianie kosztów utrzymania rezultatów w planach finansowych Muzeum, włączenie działań do planów merytorycznych i organizacyjnych, określenie odpowiedzialności za utrzymanie rezultatów, etapowe zapewnianie środków własnych,

Ryzyko	Kategoria ryzyka	Prawdopodobieństwo	Wpływ	Działania minimalizujące
				poszukiwanie kolejnych źródeł finansowania, okresowa ewaluacja trwałości działań.

Najważniejszym działaniem ograniczającym ryzyko finansowe będzie uwzględnianie wydatków na dostępność w planach finansowych Muzeum w kolejnych latach, z podziałem na poszczególne oddziały oraz równoległe pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz ubieganie się o dotacje celowe bezpośrednio od organizatora.

W przypadku inwestycji, których realizacja będzie niemożliwa ze względów technicznych, konserwatorskich lub finansowych, Muzeum będzie poszukiwać rozwiązań alternatywnych, przede wszystkim w zakresie dostępności architektonicznej informacyjnej, komunikacyjnej i programowej.

7. Inwestycje na rzecz dostępności

Proszę wskazać, czy i ew jakie inwestycje na rzecz dostępności są planowane w instytucji kultury, w jaki sposób będą finansowane, kiedy będą realizowane?

Muzeum planuje realizację inwestycji i działań poprawiających dostępność w latach 2027–2031 niemniej jednak wiele z nich zależne jest od budżetu, jakim operować będzie instytucja.

System YourWay Beacon

W 2027 roku planowane jest zamontowanie systemu YourWay Beacon w ramach przystąpienia Muzeum do projektu „Turystyka dostępna – nowy szlak atrakcji turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami w województwie lubelskim”. Ze względu na to, iż jest to projekt Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, a Muzeum jest tylko jednym z jego uczestników, nie do końca mamy realny wpływ na jego całościowy przebieg i sposoby weryfikacji przez beneficjenta. To, co będziemy starali zapewnić ze strony Muzeum jako uczestnika projektu to, weryfikacja funkcjonalności we własnym zakresie oraz możliwość dostępu do informacji w formie tradycyjnej, poprzez oznakowanie, materiały drukowane i wsparcie pracownika, dla osób nie korzystających z rozwiązań technologicznych. Aktualizacja i serwis systemu po zakończeniu projektu, jeżeli nie zostaną zapewnione przez Organizatora, zostaną zapewnione przez Muzeum.

Termin: 2027 r.
Finansowanie: budżet Województwa Lubelskiego / środki projektowe.

Nowa strona internetowa Muzeum

Planowane jest zaprojektowanie i wdrożenie nowej strony internetowej zgodnej ze standardami dostępności cyfrowej, wraz ze szkoleniem pracowników odpowiedzialnych za jej obsługę i publikowanie treści.

Realizacja będzie obejmowała również przygotowanie systemu umożliwiającego tworzenie i publikowanie dostępnych treści.

Termin: do końca 2031 r.
Finansowanie: dotacja celowa.

Modernizacja lady recepcyjnej w Domu Kuncewiczów

W 2027 roku planowana jest modernizacja i dostosowanie muzealnej lady recepcyjnej w oddziale Dom Kuncewiczów, w celu poprawy dostępności stanowiska obsługi.

Termin: 2027 r.
Finansowanie: środki własne Muzeum.

Winda zewnętrzna w Muzeum Przyrodniczym – Spichlerz Ulanowskich

W perspektywie do końca 2031 roku planowana jest instalacja zewnętrznej windy w oddziale Muzeum Przyrodnicze – Spichlerz Ulanowskich.

Realizacja będzie uzależniona od możliwości technicznych, konserwatorskich oraz pozyskania środków zewnętrznych.

Termin: do końca 2031 r.
Finansowanie: środki zewnętrzne, dotacja.

Modernizacja i audyt wystaw stałych

W latach 2027–2031 planowana jest modernizacja oraz zewnętrzny audyt wystaw stałych we wszystkich oddziałach Muzeum pod kątem ich dostępności. Przy modernizacji wystaw przyjęta zostanie kolejność: audyt i diagnoza, konsultacje i spacer badawczy z użytkownikami, opracowanie projektu zmian, wdrożenie, odbiór i test z użytkownikami, korekta. Dzięki temu audyt będzie podstawą projektu, a nie formalnym podsumowaniem wykonanych prac. Wnioski z testów po wdrożeniu będą włączane do dokumentacji odbiorowej i planu dalszych korekt.Działania będą obejmowały w szczególności analizę możliwości zastosowania audiodyskrypcji, napisów alternatywnych, PJM, ETR, języka prostego, materiałów dotykowych, makiet, tyflografik, audioprzewodników oraz innych rozwiązań na bieżąco monitorowanych i odpowiadających potrzebom odbiorców- wprowadzane sukcesywnie w każdym z oddziałów.

Termin: 2027–2031 r.
Finansowanie: dotacja celowa, dotacje zewnętrzne oraz środki własne, współpraca barterowa.

Finansowanie dostępności

Muzeum będzie dążyć do: zabezpieczenia środków własnych na dostępność w kolejnych latach z podziałem na poszczególne oddziały, wyodrębniania potrzeb poszczególnych

oddziałów, pozyskiwania dotacji celowych od organizatora, pozyskiwania dotacji i grantów zewnętrznych, nawiązania współpracy barterowej, założenia w planie budżetu instytucji środków własnych na wdrażanie dostępności na kolejne lata z podziałem na poszczególne oddziały.

8. Ustawy o dostępności

Proszę opisać, jak będą wypełniane wymogi minimalne Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, planowane działania?

Muzeum Nadwiślańskie będzie realizowało wymagania wynikające z:

ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;

ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Realizacja wymogów będzie następowała poprzez działania organizacyjne, architektoniczne, cyfrowe oraz informacyjno-komunikacyjne.

Dostępność architektoniczna

Muzeum będzie identyfikować bariery architektoniczne poprzez przeprowadzanie audytów dostępności (zewnętrznych i wewnętrznych), planować usuwanie zdiagnozowanych barier lub stosować rozwiązania alternatywne, uwzględniać rozwiązania z zakresu dostępności w planowanych inwestycjach i remontach.

Dostępność cyfrowa

Muzeum będzie dążyć do zapewnienia dostępności strony internetowej oraz nowych treści zgodnie z obowiązującymi standardami. Szczególny nacisk zostanie położony na dostępne dokumenty, alternatywne opisy grafik, napisy, dostępne multimedia, prawidłową strukturę treści, język prosty, dostępność materiałów publikowanych przez oddziały Muzeum.

Planowana nowa strona internetowa zostanie zaprojektowana z uwzględnieniem standardu WCAG 2.1 AA lub WCAG 2.2 AA.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

Muzeum będzie zapewniało możliwość uzyskania informacji z wykorzystaniem różnych kanałów komunikacji. Pragniemy rozwijać udostępnianie materiałów w ETR, PJM, tworzyć nowe audiodyskrypcje, audioprzewodniki i przedprzewodniki oraz dostępne informacje o oddziałach i wydarzeniach. Personel stale podnoszący swoje kompetencje w obsłudze OzN, także stanie się istotnym elementem udostępniania informacji i komunikowania z odbiorcą.

Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami

Pracownicy mający stały kontakt z publicznością będą szkoleni w zakresie komunikacji i obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Chcielibyśmy zapewnić naszym odbiorcą

zaangażowany i profesjonalnych opiekunów ekspozycji i pracowników merytorycznych, przygotowanych do pracy z OzN w każdym z obszarów dostępności.

9. Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Proszę opisać w jaki sposób będzie prowadzona ewaluacja, ocena podejmowanych działań na rzecz wdrażania i rozwijania dostępności. Proszę wskazać kryteria, dane, które będą zbierane i analizowane, by ocena była obiektywna, a zebrana wiedza służyła weryfikacji postawionych celów oraz tworzeniu następnych krótko i długoterminowych planów rozwijania dostępności.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w sposób ciągły, przy czym co najmniej raz w roku dokonywany będzie przegląd stopnia realizacji założonych działań. Ocena będzie obejmowała zarówno realizację konkretnych działań, jak i ich rzeczywistą użyteczność dla odbiorców.

Za podstawowe kryteria sukcesu uznać możemy:

pod kątem organizacji i zarządzania: powołanie i funkcjonowanie Zespołu do spraw Dostępności, liczbę odbytych spotkań zespołu, udział uczestników wszystkich oddziałów w pracach Zespołu jak i udział innych zaproszonych pracowników oraz osób z zewnątrz, utworzenie stałego stanowiska koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności;

pod kątem dostępności cyfrowej: przeprowadzenie audytu strony i raport z audytu, przygotowanie nowej strony internetowej, udostępnianie nowych treści dostosowanych do obowiązujących standardów, liczbę przygotowanych przedprzewodników, dostępność dokumentów elektronicznych, liczbę materiałów multimedialnych wyposażonych w odpowiednie udogodnienia;

pod kątem dostępności architektonicznej: liczba przeprowadzonych audytów zewnętrznych i wewnętrznych, liczba usuniętych lub ograniczonych barier, stopień realizacji działań wynikających z audytów, stopień realizacji inwestycji, poprawa dostępności poszczególnych oddziałów;

pod kątem oferty programowej: liczba dostępnych wydarzeń, liczba dostępnych obiektów/treści, liczba oddziałów posiadających dostępne ścieżki zwiedzania, etap rozwoju „lotnej edukacji”, liczba materiałów dostępnych w PJM, ETR, AD, materiałów dotykowych, audioprzewodników, ankiet;

Pod kątem współpracy z odbiorcami: liczba odbytych konsultacji, liczba organizacji współpracujących z Muzeum, liczba osób ze szczególnymi potrzebami biorących udział w testowaniu rozwiązań, liczba zgłoszonych i rozpatrzonych uwag dotyczących dostępności.

W ramach ewaluacji gromadzone będą i analizowane następujące dane: liczba osób korzystających z dostępnej oferty, liczba wydarzeń dostępnych, liczba przygotowanych materiałów dostępnych, liczba zgłoszeń dotyczących dostępności, rodzaju zgłaszanych barier, liczba przeszkolonych pracowników, czas realizacji jaki potrzebny jest na podjęcie realizacji zgłaszanych barier, liczbę przeprowadzonych konsultacji, wyniki ankiet, opinii uczestników wydarzeń, wyniki audytów, stopień realizacji inwestycji. Poszczególne dane

analizowane będą pod kątem działalności i specyfiki każdego z oddziałów Muzeum Nadwiślańskiego. Same dane ilościowe nie powinny być jedynym kryterium oceny w związku z czym Muzeum ma w planie przeprowadzanie analiz rozpatrując wprowadzone rozwiązania pod kątem faktycznej użyteczności i ewentualnej zmiany lub wprowadzania innego rozwiązania, informacji czy użytkownicy wiedzą o ich istnieniu, informacji, czy jesteśmy zrozumiali dla naszych odbiorców, czy i na ile osoby ze szczególnymi potrzebami mogą w miarę samodzielnie korzystać z naszej oferty, jakie bariery nadal występują. Istotnym elementem ewaluacji będą opinie osób ze szczególnymi potrzebami oraz organizacji, z którymi Muzeum podejmie współpracę.

Wyniki ewaluacji wykorzystane zostaną kolejnych działań takich jak: aktualizacja planu działania, określenie kolejności inwestycji, planowanie budżetu, wskazanie potrzeb szkoleniowych, modyfikowanie oferty, poprawa sposobów komunikacji, aktualizacja informacji o dostępności, przygotowywanie planów krótko i długoterminowych na kolejne lata. Ewaluacja będzie zatem nie tylko podsumowaniem wykonanych działań, ale narzędziem zarządzania dostępnością Muzeum. Dla całego planu można przyjąć jeden nadrzędny wskaźnik: stopień realizacji działań określonych w Strategii, mierzony corocznie na podstawie liczby zrealizowanych działań w stosunku do działań zaplanowanych, z uwzględnieniem ich wpływu na rzeczywistą dostępność Muzeum dla osób ze szczególnymi potrzebami. Sam odsetek wykonanych działań nie będzie jedynym miernikiem sukcesu. Działania zostaną podzielone na kategorie i – w miarę możliwości – przypisane do nich zostaną wagi wynikające z wpływu na usuwanie istotnych barier, zasięgu działania i znaczenia dla samodzielnego korzystania z oferty. Ewaluacja będzie łączyć wskaźniki realizacji z wynikami audytów, testami użytkowników, informacją zwrotną i stopniem wykorzystania rozwiązania. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w której realizacja wielu łatwych działań daje lepszy wynik niż jedno działanie o kluczowym znaczeniu dla dostępności.

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Sławomir Bąk; MUZEUM NADWIŚLAŃSKIE W KAZIMIERZU DOLNYM
Data: 2026.09.29 13:20:27 CEST